

Maria Tholin, Utredare
Tfn: E-post: maria.tholin@hylte.se0345-18173

2022-10-13

Samhällsbyggnadsnämnden
2019 SBN0264

Svar motion microplast - anpassning av avloppsreningsverk

Martina Philip (C) lämnade 2019 in en motion om mikroplaster. I motionen föreslogs

- att Hylte kommun inför ett inköpsförbud av hygien- och rengöringsartiklar som innehåller mikroplaster.
- **att samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur vi kan anpassa vattenreningsverken för att minimera utsläpp av mikroplaster i vattendrag.**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2019/§94 föreslå kommunfullmäktige att motionens första att-sats avslås, och motionens andra att-sats blir bifallen.

Kommunfullmäktige beslutade (2020/§26) i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens förslag.

Nedan lämnad redovisning utgör svar på hur kommunens vattenreningsverk kan anpassas för att minimera utsläpp av mikroplaster i vattendrag.

Bakgrund

Mikroplasters förekomst och konsekvenser i miljö har uppmärksammats mycket de senaste åren. Lagstiftande åtgärder pågår inom EU och i Sverige i frågan.

Naturvårdsverket, som har regeringen uppdrag att samordna kunskap/forskning och föreslå regeringen åtgärder, framlägger i sin redovisning till regeringen, Mikroplaster i miljön¹ 2019 både en redovisning av kunskapsläget, vilka områden som behöver studeras ytterligare samt åtgärdsförslag som syftar till minskad spridningen av microplast i vår vattenmiljö.

För att minska spridningen av mikroplast i miljön är det sedan den 1 juli 2018 förbjudet i Sverige att sälja kosmetiska produkter som innehåller mikroplast.

2019 fattade EU beslut om ett så kallat engångsplastdirektiv som innehåller en rad åtgärder för hur medlemsländerna ska komma till rätta med vissa plastprodukters negativa påverkan på miljön. EU:s engångsplastdirektiv är infört i Sverige med hjälp av en rad nya förordningar.²

Naturvårdsverket redovisade till regeringen 2017, vilka källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige³. Utredningen visar att viktiga källor till utsläpp av mikroplaster kommer från:

- Industriell produktion
- Slitage av däck från vägar
- Konstgräsplaner
- Textiltvätt
- Nedskräpning

Spridning av mikroplast via avloppsreningsverk

Den mikroplast som transporteras via avloppsreningsverken kommer från anslutna hushåll och industrier.

Avskiljningsgraden av mikroplaster är hög i avloppsreningsverk och har inte identifierats som en betydande spridningsväg av mikroplaster till vattenförekomster.

Avskiljningsgraden av mikroplaster är hög i vanliga avloppsreningsverk, från 95 % och högre för större mikroplastpartiklar. Naturvårdsverket konstaterar att det är tveksamt om ytterligare krav på konventionella avloppsreningsverk kan ställas utifrån gällande lagstiftning, då huvuddelen av mikroplast redan idag avskiljs.⁴

Naturvårdsverket har under ett par år kunnat tilldela vist statsbidrag för *förstudier som ger underlag* för beslut om investering i teknik för avskiljning av läkemedelsrester från avloppsvatten, men inte för investeringskostnader i mer avancerad reningsteknik.

Ett annat stöd som Naturvårdsverket har initierat är den beställargrupp, ledd av branchorganisationen Svenskt Vatten, där representanter för flera kommuner ingår. Syftet med beställargruppen är att ta fram kunskapsöversikter och råd som stöd för va-organisationer inför upphandling, drift och skötsel av reningsverken.⁵

Förhindra uppkomst av plast vid källan – ett uppströms arbete

Naturvårdsverket lyfter fram vikten av att fortsätta arbetet med utgångspunkten att på olika sätt **förhindra uppkomsten** av mikroplast. Plasten ska förhindras redan vid källan och exempel på det är förbud mot vissa plastartiklar som bara används en gång och sedan blir till avfall, ett vanligt exempel på det är tex plasticsugrör.

Hur kan kommunen då anpassa reningsverken för att minimera utsläpp av mikroplast? Svaret är att det redan görs, då konventionella reningsverk avskiljer huvuddelen av mikroplast. Naturvårdsverket framhåller att för att komma tillrätta med utsläpp av mikroplast i våra vatten handlar det om att förhindra uppkomsten av plast. Det kan innebära högre krav på branschen vid framtagande av produkter alternativt att vissa produkter utgår från marknaden.

För kommunens del innebär det att följa och ta del av beställargruppens arbete. På det sättet följer kommunen kunskapsläget inom området och får ökade förutsättningar att göra *välgrundade och kostnadseffektiva* val i driften av reningsverken - och på det sättet stegvis anpassa reningsverken till framtida krav.

1 Naturvårdsverket, NV 08867-17 2019-05-282

2 <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/plast-och-mikroplast/engangsplast/slappa-ut-pa-marknaden/>

3 <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/om-plast/mikroplast/>

4 Naturvårdsverket, NV 08867-17 2019-05-282

5 <https://vattenbokhandeln.svenskvatten.se/produkt/bestallargrupp-for-minskade-utslapp-av-lakemedelsrester-mikroplaster-och-andra-fororeningar-via-avloppsreningsverk>

Katarina Paulsson
Samhällsbyggnadschef

Maria Tholin
Utredare